



מצלמים פחות, רואים יותר: צילום



איך המצלמה רואה אור, מה יואב למד בנגרייה של סבא, כללי הפריים שעובד, והאם עריכה היא שיפור או שקר – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.



תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 9 הטקסט: עריכה – שיפור או שקר?
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 17 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 5 דף האסטרטגיות
- 6 מפת הצלילה
- 7 סימניות לגזירה
- 8 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.





מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – חט"ע. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבין איך אור, צמצם, מהירות תריס ורגישות ISO משפיעים על התמונה, ולאחר מידע בטקסט מידעי ובטבלה.
- לעקוב אחרי שינוי של דמות בסיפור ולהבין מה הופך תמונה אחת לסיפור: מבט, סבלנות ואור.
- להיות מבנה טיעון (טענה, נימוקים, טענת נגד ומענה, מסקנה) ולגבש עמדה מנומקת ומכבדת על ערכי תמונות, תוך שמירה על פרטיות ועל כבוד לכל גוף ולכל פנים.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את פסקת הנגרייה מסיפורו של יואב ועוצרים על המשפט 'אור לא מחפשים, מחכים לו'. כל תלמיד/ה מצלם/ת חפץ אחד בכיתה פעם אחת בלבד, אחרי סריקת ארבע הפינות, ומספר/ת לזוג מה ראה/ת לפני הלחיצה. מסיימים במשפט 'מצלמים פחות. רואים יותר.' ובכרטיס יציאה אחד.

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על תמונה אחת ששמורה אצלכם בטלפון או בזיכרון, וזכרו בדיוק למה צילמתם אותה. מה הופך אותה לחשובה יותר מכל השאר: האור, הרגע או הסיפור שמאחוריה?

חוסן ומבט: גש"ר מאח"ד · עש"ן ד"ק · מעש"ה

עש"ן ד"ק מתאים לרגע שבו תלמיד/ה מקבל/ת תגובה פוגענית על תמונה ששיתף/ה או מרגיש/ה רע מהשוואה לתמונות ערוכות: ע – עצור, ש – שרירים (מכווצים ומשחררים אגרופים לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('אני אוהב/ת לצלם, וזה שלי'), ק – קדימה (צעד קטן אחד, למשל לצאת לצלם משהו אוהב). מעש"ה מנחה איך לעזור לחבר/ה במצב כזה: מ – מחויבות 'אני כאן איתך', ע – עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו), ש – שאלות (מה קרה? מה עוזר לך?), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). בגש"ר מאח"ד הצילום עצמו הוא ערוץ התמודדות: דמיון ויצירה (לראות פריימים), גוף (לשבת ולחכות לאור), שכל (להבין את המשולש), רגש, אמונה וערכים (כבוד ואמת) וחברה (לשאול לפני שמצלמים). קיבלתם תגובה פוגעת על תמונה ששיתפתם, או שהשוואה לתמונות ערוכות ברשת מכבידה עליכם? עש"ן ד"ק: עוצרים ואומרים "עצור!", מכווצים ומשחררים אגרופים, נושמים לאט – ואז דמיון מודרך וקשב: חוזרים לצלם את מה שאתם אוהבים. תמונה ערוכה היא לא מראה; אם זה חוזר ומכביד – מדברים עם מבוגר/ת שסומכים עליו/ה או עם היועצת.





מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור - 45 דקות



דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה: תמונה אחת שזוכרים בדיוק למה צילמנו. הצגת שלוש רמות הצלילה: פני המים, מתחת למים, המעמקים. הצגת שקופית הפתיחה ותזכורת פרטיות: מצלמים חפצים, מקומות, אור וידיים, ואנשים רק ברשותם.
10	משולש החשיפה	קריאת הטקסט המידעי והטבלה, עם הטלפון והמצלמה פתוחה. תחנת עצירה אחרי פסקת הצמצום: מוצאים נושא (חפץ או מקום) ושואלים איזה רכיב יפתור את הבעיה. מענה על שאלות מהטקסט ומהטבלה.
10	הפריים האחרון של יואב	קריאה בקול או בזוגות. עצירה אחרי שבוע 'עשר תמונות ביום': מה גילה יואב? דיון קצר: למה חיכה לאור בארבע ועשרים ושתיים, ומה פירוש 'מצלמים פחות. רואים יותר'.
7	פריים שעובד	הצגת ארבעה כללים: שלישים, קווים מובילים, מסגור, בדיקת רקע (סריקת ארבע הפינות). תרגיל קצר: כל זוג מצלם חפץ אחד מהקלמר פעמיים, לפי הכללים ונגדם, ומשווה.
9	עריכה – שיפור או שקר?	קריאת הטקסט הטיעוני, מיון משפטים לטענה, נימוק, טענת נגד ומסקנה. בירור ציר שלוש השאלות וכלל 'האמת של הרגע'. דיון מאוזן ומכבד, בלי שיפוט של מי שמשתמשים בפילטרים ובלי תיאור מראה. הקראת המשפט: כל גוף וכל פנים ראויים לכבוד; תמונות ערוכות הן לא מראה.
4	סיכום וכרטיס יציאה	כל תלמיד/ה ממלא/ת כרטיס יציאה אחד. תזכורת: אם השוואה לתמונות ברשת מכבידה, אפשר לפנות למבוגר/ת שסומכים עליו/ה או ליועצת.

טיפים להנחיה



- אסטרטגיות קריאה בשלוש עומקים: לפני הקריאה – מציצים בכותרת, בטבלה ובאיור ומנחשים על מה הטקסט; במהלך הקריאה – עוצרים בתחנות העצירה, מסמנים מילים חדשות ומחפשים מילות קישור; אחרי הקריאה – עונים בשלוש רמות: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (בין השורות: מבנה, כוונה, מילים) והמעמקים (דעה, חוויה אישית ויצירה).
- פרטיות ובטיחות במשימות צילום: מצלמים חפצים, מקומות, אור וידיים בלבד. לא מצלמים אנשים בלי רשותם, לא משתפים תמונות של חברים וחברות לכיתה בלי הסכמה, ולא מעלים תמונות מהשיעור לקבוצת הכיתה או לרשתות החברתיות. התרגולים נעשים עם הטלפון של התלמידים רק אם הדבר תואם את נוהלי בית הספר; אפשר גם לצייר את הפריים במחברת.
- רגישות ומרחב בטוח: חלק מהתלמידים והתלמידות עשויים להיות רגישים לנושא המראה. אין להשוות בין תמונות של תלמידים או בין גופים, אין לתאר גופים או 'פגמים', ומדברים רק על 'תמונה ששונתה' ועל 'מראה שלא קיים במציאות'. השיעור הוא תמיכה ולא טיפול: כל דאגה לגבי תלמיד/ה – מפנים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.





מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ע

שאלות סגורות: מטרה – לשכנע שעריכה לגיטימית כשהיא נאמנה לרגע ובעייתית כשהיא מציגה מציאות מומצאת כאמת; פסקה 2 – ניפוך מיתוס והכנת הקרקע; 'אולם' – ניגוד; 'ובצדק' – הודאה חלקית. מתווה מודל למאמר: פתיחה וטענה (למשל: כן, יש לחייב סימון של תמונות ששונו באופן מהותי); נימוק 1 – שקיפות מאפשרת לצופה לצרוך תמונה כאמנות ולא כמציאות (דוגמה: סימון פרסומות ערוכות במדינות שונות); נימוק 2 – צילום הוא שפה של אמון, וסימון שומר עליו (דוגמה: תמונה חדשותית שנמחק ממנה אדם); טענת נגד – 'כל עריכה היא מניפולציה, אי אפשר לסמן הכול'; מענה – לפי ציר שלוש השאלות מסמנים רק שינוי בתוכן המהותי, לא הבהרה או חיתוך; מסקנה – כלל האמת של הרגע ואחריות משותפת ליוצר, לרשת ולצופה. בודקים שלוש מילות קישור לפחות, משלב תקני, ניסוח בלי שיפוט אנשים ובלי תיאור מראה.

מפתח תשובות למורה – חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	א. לשכנע שעריכה לגיטימית כשהיא נאמנה לרגע, ובעייתית כשהיא מציגה מציאות מומצאת כאמת
2	ב. מנפצת מיתוס ומבססת שכל תמונה היא תוצאה של החלטות, וכך מכינה את הקרקע לטענות
3	1. לא נכון 2. נכון 3. לא נכון 4. נכון
5	„אני מסכים עם תיאור הבעיה...”
6	עריכת תמונות היא כלי לגיטימי ואפילו חיוני ← ⚖️ טענה; העין האנושית רואה פרטים בצל ובאור בזמנית ← 🧱 נימוק / ראייה; עוד בראשית הצילום, במאה ה-19, צלמים הכהו והבהירו תמונות ← 🧱 נימוק / ראייה; אם כך, כל עריכה היא מניפולציה, וצריך לסמן הכול ← 🔄 טענת נגד; עריכה שמשנה את המראה של אנשים עלולה לפגוע בדימוי הגוף ← 🔄 טענת נגד; הכלי בידינו – וגם האמת ← ✅ מסקנה
7	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
8	ב. לשתף את הצופה ולגלות לו מה נערך בתמונה
9	ג. ניגוד – מעבר להצגת עמדת הצד השני
10	א. הודאה חלקית בצדקת הצד השני, שמחזקת את אמינות הכותב





כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט



מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?



בוחנים בעין ביקורתית

האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?



מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדת?

בזמן הטקסט



מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.



עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?



ממפים את הטענות

טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

לפני הטקסט



מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?



קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?



מזהים סוגה ומטרה

טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

מקרא סימונים בעיפרון



מתחבר אליי



מפתיע אותי



לא הבנתי



משפט חשוב



מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?





כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי



מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים



צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה



שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט טיעוני

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
לגיטימי	מותר ומקובל, יש לו הצדקה	
ניפוך מיתוס	הפרכה של אמונה נפוצה שאינה נכונה	
חיישן	החלק במצלמה שקולט את האור ויוצר את התמונה	
איסור גורף	איסור מוחלט על הכול, בלי הבחנה בין מקרים	
כלל אצבע	כלל פשוט ומעשי שעוזר להחליט מהר	





סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂



המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדת המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

השאלה שלי: 📝

מצלמים פחות, רואים יותר: צילום
חט"ע



צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

השאלה שלי: 📝

מצלמים פחות, רואים יותר: צילום
חט"ע



פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

מצלמים פחות, רואים יותר: צילום
חט"ע





כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

מותר ומקובל, יש לו הצדקה	לגיטימי
הפרכה של אמונה נפוצה שאינה נכונה	ניפוח מיתוס
החלק במצלמה שקולט את האור ויוצר את התמונה	חיישן
איסור מוחלט על הכול, בלי הבחנה בין מקרים	איסור גורף
כלל פשוט ומעשי שעוזר להחליט מהר	כלל אצבע
הוספה וחיצוק של טענה	יתרה מזו
ניגוד – מעבר לעמדה אחרת	אולם
מסקנה הנובעת מן הנאמר	לפיכך





הטקסט · טקסט טיעוני

עריכה – שיפור או שקר?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט טיעוני. האם אי פעם ערכתם תמונה לפני ששיתפתם אותה? איפה לדעתכם עובר הגבול בין שיפור תמונה לבין הטעיה?

הניחוש שלי:

מילון קטן

לגיטימי

מותר ומקובל, יש לו הצדקה

ניפוח מיתוס

הפרכה של אמונה נפוצה שאינה נכונה

חיישן

החלק במצלמה שקולט את האור ויוצר את התמונה

איסור גורף

איסור מוחלט על הכול, בלי הבחנה בין מקרים

כלל אצבע

כלל פשוט ומעשי שעוזר להחליט מהר

הערות שלי

1 פוסט אחד מבהיק, שני נראה אמיתי, וביניהם עולם שלם של עריכה. יש מי שרואים בכל פילטר שקר, ויש מי שרואים בעריכה אמנות לכל דבר. עמדתי היא שעריכת תמונות היא כלי לגיטימי ואפילו חיוני כשהיא חושפת את מה שהיה ברגע; אולם היא הופכת בעייתית כשהיא מייצרת מציאות שלא הייתה ומציגה אותה כאמת. הקו עובר בין 'לשפר את התמונה' לבין 'לשפר את המציאות', וההבדל הזה שווה דיון.

2 קודם, ניפוח מיתוס: עריכה לא נולדה עם הפילטרים. עוד בראשית הצילום, במאה ה-19, צלמים הכהו והבהירו תמונות בחדר החושך, חיברו נגטיבים וניקו פגמים. יתרה מזו, גם הטלפון שלכם 'עורך' כבר ברגע הלחיצה: חידוד, איזון צבע, בהירות אוטומטית. במילים אחרות, אין דבר כזה תמונה גולמית לגמרי. כל תמונה היא תוצאה של החלטות: מה להכניס לפריים, מאיזו זווית ובאיזה אור.

3 ומכאן הטענה הראשונה: עריכה בסיסית מקרבת את התמונה לאמת ואינה מרחיקה ממנה, משום שהעין האנושית רואה פרטים בצל ובאור בוזמנית, ואילו החיישן אינו מסוגל לכך. הבהרת צללים, איזון לבן, חיתוך שמסיר פינה מסיחה – כל אלה מחזירים לתמונה את מה שראינו ברגע. צלם עיתונות שמבהיר תמונה של מרואין שעמד בצל אינו משקר; הוא מקרב את התמונה למה שהעדים ראו.

4 יתרה מזו, עריכה היא חלק מן היצירה עצמה. כשם שצייר בוחר צבעים, צלם בוחר גוון, ניגודיות ומסגור. תמונה בשחור-לבן או בגוונים חמים אינה 'שקר'; היא פרשנות אמנותית שהצופה מזהה ככזו. אין בכך גם ביקורת על מי שמשתמשים בפילטרים כדי לשחק, ליצור או להביע מצב רוח. כל עוד ברור שזו יצירה, העריכה היא חלק מן השפה.

● **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?



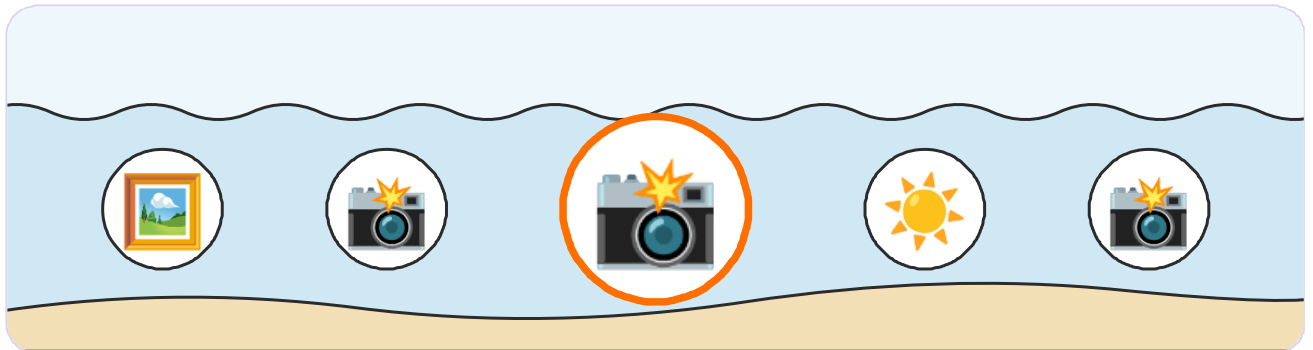


עריכה - שיפור או שקר? (המשך)

5 אולם הצד השני טוען, ובצדק: עריכה שמשנה את המראה של אנשים עלולה לפגוע בדימוי הגוף של צעירים וצעירות רבים. כשתמונה ששונתה עד שהיא מציגה מראה שלא קיים במציאות מוצגת כאילו הייתה חיי היומיום, הצופה עלול להשוות את עצמו לאשליה. אני מסכים עם תיאור הבעיה, אך המסקנה שלי שונה: הבעיה אינה הכלי אלא ההצגה. עריכה כזו בלי שקיפות היא הצגת שקר כאמת. לפיכך הפתרון אינו איסור גורף אלא שקיפות: במדינות שונות כבר קיימת חובה לסמן פרסומות שתמונותיהן עברו עריכה. כשהצופה יודע שהתמונה ערוכה, הוא צורך אותה כאמנות ולא כמציאות.

6 טענת נגד נוספת אומרת: 'אם כך, כל עריכה היא מניפולציה, וצריך לסמן הכול'. אף על פי שיש בטענה היגיון, כדאי לדייק: לא כל עריכה שווה. מדד מעשי אפשרי הוא ציר של שלוש שאלות: כמה השתנה? האם התוכן המהותי – אנשים, צורות, אירועים – שונה, או רק התאורה והחיתוך? והאם הצופה מוזמן לטעות ולחשוב שזו מציאות? הבהרה וחיתוך עוברים את שלוש השאלות בשלום; החלפת פנים או מחיקת אדם מהתמונה – לא.

7 לפיכך אני מציע כלל אצבע אחד ליוצרים ולצופים: 'האמת של הרגע'. לפני פרסום או שיתוף שאלו: האם התמונה עדיין אומרת אמת על הרגע שבו צולמה? אם כן, ערכו בלב שלם. אם היא מספרת סיפור שלא קרה, הכניסו את הצופה לתמונה: סמנו, כתבו, שתפו גם את המקור. צילום הוא שפה של אמון; עריכה היא הבחירה אם לדבר בה ביושר או להשתמש בה להטעיה. הכלי בידינו – וגם האמת.





שאלות לפי עומק • חט"ע

עריכה - שיפור או שקר?

שם: _____

חלק א' - שחייה על פני השטח

בחלק הזה נשוט על פני המים: נא תר מידע שכתוב במפורש במאמר.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מהי מטרתו העיקרית של הכותב?

- א לשכנע שעריכה לגיטימית כשהיא נאמנה לרגע, ובעייתית כשהיא מציגה מציאות מומצאת כאמת
- ב ללמד טכניקות עריכה מתקדמות
- ג להוכיח שכל עריכה היא שקר ויש לאסור אותה

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה תפקידה של הפסקה השנייה בטיעון?

- א מציגה טענת נגד
- ב מנפצת מיתוס ומבססת שכל תמונה היא תוצאה של החלטות, וכך מכינה את הקרקע לטענות
- ג מסכמת את המאמר

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

3

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
לפי הכותב, עריכת תמונות החלה רק עם הופעת הפילטרים.	☐	☐
הכותב מציין שבמדינות שונות קיימת חובה לסמן פרסומות שתמונותיהן עברו עריכה.	☐	☐
לפי הכותב, החיישן במצלמה רואה פרטים בצל ובאור בוזמנית, בדיוק כמו העין האנושית.	☐	☐
לפי הכותב, מחיקת אדם מהתמונה אינה עוברת את שלוש השאלות של המדד המעשי.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

4

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מניפולציה

חיישן

פרשנות

שקיפות

מחסן מילים:

1. לפי הכותב, הפתרון לעריכה שמשנה מראה של אנשים אינו איסור גורף אלא _____.
2. תמונה בשחור-לבן אינה 'שקר'; היא _____ אמנותית שהצופה מזהה ככזו.
3. העין האנושית רואה פרטים בצל ובאור בוזמנית, ואילו ה_____ אינו מסוגל לכך.





שאלות לפי עומק • חט"ע

עריכה - שיפור או שקר? (המשך)

שם:

חלק ב' - צלילה

עכשיו נצלול: נסיק מסקנות, נבחן את מבנה הטיעון ואת מילות הקישור.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

5

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שבו הכותב מציג לראשונה את עמדתו המרכזית.
- סמנו בירוק את שלוש השאלות של המדד המעשי בפסקה השישית.
- סמנו בקו את המשפט שבו הכותב מודה בצדקת הצד השני.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

6

מיינו את המשפטים מן הטקסט לפי תפקידם בטיעון. (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	טענה	נימוק / ראיה	טענת נגד	מסקנה
עריכת תמונות היא כלי לגיטימי ואפילו חיוני	☐	☐	☐	☐
העין האנושית רואה פרטים בצל ובאור בוז'מנית	☐	☐	☐	☐
עוד בראשית הצילום, במאה ה-19, צלמים הכהו והבהירו תמונות	☐	☐	☐	☐
אם כך, כל עריכה היא מניפולציה, וצריך לסמן הכול	☐	☐	☐	☐
עריכה שמשנה את המראה של אנשים עלולה לפגוע בדימוי הגוף	☐	☐	☐	☐
הכלי בידינו - וגם האמת	☐	☐	☐	☐

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

7

מתחו קו בין מילת הקישור מהמאמר לבין היחס הלוגי שהיא מביעה

א. מסקנה הנובעת מן הנאמר



1. יתרה מזו



ב. הוספה וחזוק של טענה



2. אולם



ג. ויתור - הודאה בטענה ודחייתה



3. לפיכך



ד. ניגוד - מעבר לעמדה אחרת



4. אף על פי ש





עריכה - שיפור או שקר? (המשך)

שם: _____

משמעות ביטוי

צלילה • בין השורות

8

בפסקה האחרונה נכתב: 'הכניסו את הצופה לתמונה'. מה פירוש הביטוי בהקשר זה?

- א. לצלם את הצופה ולהוסיף אותו לתמונה
- ב. לשתף את הצופה ולגלות לו מה נערכ בתמונה
- ג. להזמין צופים לסטודיו

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

9

מה היחס הלוגי שמביעה המילה 'אולם' בפתיחת הפסקה החמישית?

- א. תוצאה
- ב. סיבה
- ג. ניגוד – מעבר להצגת עמדת הצד השני

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

10

הכותב כותב 'הצד השני טוען, ובצדק'. איזה אמצעי רטורי זה?

- א. הודאה חלקית בצדקת הצד השני, שמחזקת את אמינות הכותב
- ב. הגזמה
- ג. שאלה רטורית

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

11

הסבירו כיצד בנוי הטיעון בפסקה החמישית (הודאה ודחייה), וכיצד מבנה זה תורם לאמינות הכותב ולשכנוע הקורא. הביאו ביטוי מהטקסט.

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

12

הסבירו את הקשר בין הפסקה השישית (ציר שלוש השאלות) לבין הכלל 'האמת של הרגע' בפסקת הסיום. כיצד יוצרת מילת הקישור 'לפיכך' לכידות בין שתי הפסקאות?





שאלות לפי עומק • חט"ע

עריכה - שיפור או שקר? (המשך)

שם:

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

13

מלאו את הטבלה: כתבו שלוש טענות של הכותב, את הנימוק לכל טענה ודוגמה מהמאמר.

טענה	נימוק	דוגמה מהטקסט

חלק ג' - מעמקים

במעמקים תביעו עמדה, תיצרו ותחברו את המאמר לחיים שלכם.



העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

14

לפי 'האמת של הרגע' ושלוש השאלות של הכותב - איזו עריכה לגיטימית ואיזו לא? מה נוי יכול/ה לעשות במקום?

מקרה לבחינה: תמונת הטיול



נוי חזר/ה מטיול שנתי עם תמונה קבוצתית יפה, אבל אחד המשתתפים נראה בה עם עיניים עצומות. נוי שוקל/ת למחוק אותו מהתמונה לפני שיתוף בקבוצת הכיתה, וגם להבהיר את השמיים האפורים.





עריכה - שיפור או שקר? (המשך)

שם:

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

17

מעגל שיח

- יואב גילה שכשהוא לא יכול היה ללחוץ, הוא התחיל לראות. האם גם אצלכם מגבלה (זמן, כלים, חוקים) שיפרה פעם תוצאה? ספרו על דוגמה אחת.
- המשפט 'מי שמבין אור מפסיק לקוות לתמונה טובה ומתחיל לייצר אותה' נכתב על צילום. האם הוא נכון גם במיומנות אחרת שלכם, כמו ספורט, נגינה או בישול? איך עוברים ממזל לשליטה?
- לפי ציר שלוש השאלות (כמה השתנה? האם התוכן המהותי שונה? האם הצופה מוזמן לטעות?), איפה עובר בעיניכם הקו בין שיפור תמונה לבין המצאת מציאות? הביאו דוגמה של חפץ, מקום או נוף, לא של אנשים מהכיתה.
- מה כדאי לעשות לפני שמצלמים אדם או משתפים תמונה של חבר/ה? ואיך אפשר לעזור לחבר/ה שקיבל/ה תגובה פוגענית על תמונה ששיתף/ה (מעש"ה: אני כאן איתך, צעד קטן עכשיו, שאלות, ומה הלאה)?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

18

שרטטו את 'ציר שלוש השאלות' של הכותב כתרשים זרימה, ומקמו עליו שתי דוגמאות: עריכה שעוברת את הציר ועריכה שאינה עוברת.





בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר את ההבחנה בין 'לשפר את התמונה' לבין 'לשפר את המציאות'.
			אני יודע/ת לזהות במאמר מבנה של הודאה ודחייה ואת תפקידו בטיעון.
			אני יכול/ה להפעיל את שלוש השאלות של הכותב כדי לבחון אם עריכה לגיטימית.



כרטיס יציאה

מצלמים פחות, רואים יותר: צילום • חט"ע

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

1. נסחו במשפט אחד את הטענה המרכזית של המאמר.

2. ציינו מילת קישור אחת מהמאמר והסבירו את תפקידה.

3. האם אתם מסכימים עם הכלל 'האמת של הרגע'? נמקו בשורה אחת.

כמה נהנית מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו





בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • מצלמים פחות, רואים יותר: צילום • חוברת תלמיד לחט"ע

